INICIJATIVA

Časopis osoba sa invaliditetom - 2021. godina - broj 143

Nova godina

Novi izazovi

Novi ciljevi

Stari invaliditet

9 772637 268009
ISSN 263 - 2681

BESPLATAN PRIMJERAK

SADRŽAJ

SJEĆANJE NA SANJU ZAHIROVIĆ
3

LJUDSKA PRAVA
4 - 6

MEĐUNARODNI DAN LJUDSKIH PRAVA
7

PRAVA:
I ZAŠTO NIKO NIJE PODUZEO NIŠTA?
8

MI, RAZLIČITO DRUGAČIJI
9

INTERVJU
10 - 13

DVIJE STRANE MEDALJE ŽIVOTA OSOBA S INVALIDITETOM U BOSNI I HERCEGOVINI
14 - 15

ODUSTAJANJE NIJE BILA OPCIJA
16

PITALI SMO...
17 - 18

TEMA - 03. DECEMBAR 2021. GODINE
19 - 22

DJEČAKA S INVALIDITETOM IZBACILI IZ KINA JER SE PREVIŠE SMIJAO
23

AKO SI SREĆNA, NASMIJANA I IMAŠ POZITIVAN STAV, MOŽEŠ SE ZAPOSLITI
24 - 25

ŽIVOT BEZ ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA
26 - 28

SLAVNI DIZAJNER STEVE MADDEN PONOVNO STVARA OBUĆU ZA DJECU
29

SAMOHRANI TATA POSVOJIO BOLESNO DIJETE I ODGOJIO OLIMPIJSKOG PRVAKA
30

ŠARENA
31

NEKE INFORMACIJE KORIŠTENE SU SA INTERNET STRANICA.

Informativni centar za osobe sa invaliditetom "Lotos" Tuzla

Redakcija:
Fikreta Hasanović
Suvad Zahirović
Jasminko Bijelić
Adisa Kišić

Grafički dizajn:
Dženita Rahmanović

IN MEMORIAM
Sanja Zahirović (1963 - 2015)

Glavna i odgovorna urednica:
Fikreta Hasanović

Adresa redakcije:
M. i Ž. Crnogorčevića 3
75 000 Tuzla
Tel./Fax: + 387 35 251-476, 251-245

E-mail:
ic.lotos@bih.net.ba
info@ic-lotos.org.ba

Web:
www.ic-lotos.org.ba

Izdavač:
Informativni centar za osobe sa invaliditetom "Lotos" Tuzla

Tiraž:
1000 primjeraka

INICIJATIVA (lat.)

Podsticaj za neku aktivnost posebno u pravu, zakonodavna inicijativa, pravo na podnošenje prijedloga zakona i drugih akata s pravnim dejstvom.

Uopšte, "čovjek od inicijative" je onaj koji samostalno preduzima potrebnu aktivnost u svom ili širem djelokrugu privatnog ili javnog života, ne čekajući za sve naredbe ili spoljašnji podsticaj.

Broj: 08-651-437-4/97
Sarajevo 16.12.1997. god.
Redni broj: 747

Upis u evidenciju javnih glasila izvršen u skladu sa Zakonom o javnom informisanju.

SJEĆANJE NA SANJU ZAHIROVIĆ

Petnaestog decembra 2021. godine navršava se šest godina kako nas je napustila Sanja Zahirović, jedna od osnivača, uposlenica "Lotosa" i aktivistica koja je svim svojim znanjem, energijom i posvećenošću štitila dostojanstvo i prava osoba sa invaliditetom otvarajući nove perspektive za njihovo aktivno sudjelovanje u društvu.

Vrijeme prolazi, sjećanja ne blijede, a mi u "Lotosu", ali i pokretu za prava i samostalni život osoba sa invaliditetom s ljubavlju, ponosom i poštovanjem čuvamo uspomene na Sanju.

Puno snage, energije i ljubavi odlazi zauvijek sa borcima za prava i dostojanstvo osoba sa invaliditetom koji su nas napustili, ali svi mi u "Lotosu" kao moćan i snažan dio pokreta osoba s invaliditetom u BiH, s ljubavlju i poštovanjem čuvamo uspomene na našu dragu Sanju i druge drage i važne ljude koji su svojom borbom ostavili i još uvijek ostavljaju trag u životima nas, osoba sa invaliditetom.

Podstaknuti njihovim entuzijazmom i čeličnom voljom kojom su zračili, već dvadeset četiri godine nastavljamo realizaciju zajedničke misije u borbi za prava, jednake mogućnosti i dostojanstvo osoba sa invaliditetom.

Velika djela i projekte stvarali smo i realizovali zajedničkim snagama, a vrhunac stvaralaštva, prvenstveno Sanjinog, a zatim i zajedničkog je projekat "Jačanje kapaciteta za samostalan život osoba sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini" kojeg Informativni centar za osobe sa invaliditetom "Lotos" Tuzla provodi u saradnji sa Centrom za samostalan život STIL iz Stockholma u okviru programa organizacije MyRight BiH. Vjerovala je Sanja da su mladi ljudi zalog budućnosti, vrijednost, dragocjenost i snaga svakoga društva. Vjerovala je u mladost i mlade ljude koji hoće, znaju i mogu raditi i stvarati neki bolji svijet, prvenstveno za sebe, a onda i sve druge. Vjerovala i kroz taj Projekat im dala šansu da budu nosioci promjena i kreatori svoje budućnosti.

Ove, 2021. godine smo konferencijom: "Saradnja i partnerstvo u razvoju kapaciteta za samostalan život osoba s invaliditetom" uz prisutstvo velikog broja predstavnika organizacija osoba s invaliditetom iz Evrope, Regije, predstavnika vlasti, osoba s invaliditetom iz BiH, poznanika, medija, i mnogih drugih, ponajviše mladih osoba s invaliditetom koji su uključeni u pokret osoba s invaliditetom, Sanji poručili da njena djela ne ostaju zaboravljena nego da ćemo je se uvijek sjećati i slijediti ih.

Osoblje i aktivisti
Informativnog centra za osobe s invaliditetom "Lotos" Tuzla

LJUDSKA PRAVA

Međunarodni dan ljudskih prava obilježava se svake godine na dan kada je u UN-u 1948. potpisana Opšta deklaracija o ljudskim pravima. Opšta skupština UN-a proglasila je 10. decembar Danom ljudskih prava, kako bi se usmjerila pažnja "naroda svijeta" na Opštu deklaraciju o ljudskim pravima kao zajedničko mjerilo postignuća za sve narode i sve države. Potpisivanjem Opšte deklaracije o ljudskim pravima (1948. godine) po prvi puta u povijesti čovječanstva priznato je pravo svih ljudi na "život, slobodu i sigurnost… bez ikakvih razlika" i pri tome udaren kamen temeljac za Međunarodni dan ljudskih prava.

ZAŠTO JE VAŽNO ZNATI BROJ OSOBA S INVALIDITETOM U BOSNI I HERCEGOVINI?

Univerzalna Deklaracija o ljudskim pravima, Konvencija Ujedinjenih naroda o pravima osoba sa invaliditetom, kao i druge konvencije i međunarodni dokumenti, polaze od temeljnoga načela da svaki čovjek ima urođena, jednaka, neotuđiva i univerzalna prava koja proizilaze iz dostojanstva ljudskog bića. Ustav Bosne i Hercegovine, ustavi entiteta Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, te Statut Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine, garantiraju najvišu razinu međunarodno priznatih ljudskih prava. Bosna i Hercegovina se Ustavom obavezala kako će osigurati za sve građane jednakopravno i puno uživanje i ostvarivanje svih ljudskih prava, kao i pravo na zaštitu od diskriminacije na bilo kojoj osnovi, pa i na osnovi invalidnosti. Međutim, za osobe sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini i dalje su vidljivo nedostupna ljudska prava koja se garantiraju međunarodnim dokumentima i Ustavom Bosne i Hercegovine, a koja su definirana i u Standardnim pravilima za izjednačavanje mogućnosti za osobe sa invaliditetom, koje je 2003. godine usvojilo Vijeće ministara.

STATISTIČKI POKAZATELJI VAŽNI ZA OBJEKTIVAN PRIKAZ NIVOA POŠTIVANJA LJUDSKIH PRAVA OSOBA S INVALIDITETOM

Nije zabilježen pomak u radu organa vlasti na stvaranju jednakih mogućnosti za osobe sa invaliditetom. Nepristupačnost fizičkog okruženja, zajedno sa neadekvatnim ili nedostajućim ortopedskim i drugim pomagalima, nepostojanje javnog prevoza za osobe sa invaliditetom, te nedostatak informacija prilagođenih slijepim, gluhim i osobama s intelektualnim poteškoćama doprinose isključivanju osoba s invaliditetom iz svih društvenih aktivnosti, navodi se u Alternativnom izvještaju za BiH 2016: Politički kriteriji. U oba entiteta, strategije za izjednačavanje mogućnosti i unapređenje položaja osoba s invaliditetom istekle su 2015. godine i u najvećoj mjeri nisu implementirane. U Federaciji BiH, indeks provedbe je 0,6 na skali 0-3, a pozitivno je ocijenjena samo oblast zapošljavanja, naglašeno je u gore navedenom izvještaju.

Međutim, žene sa invaliditetom (naročito sa većim stepenom invaliditeta) teže se zapošljavaju nego muškarci, bez obzira na kvalifikacije, jer poslodavci prednost daju kategoriji ratnih vojnih invalida. Od ukupnog broja osoba sa invaliditetom zaposlenih u 2015. godini u FBiH, žene čine 26,6%, a u Republici Srpskoj samo 6,2% za period od 2013. do 2016. godine, navodi Istinomjer.

U Alternativnom izvještaju posebna pažnja je posvećena i statusu žena s invaliditetom, gdje se navodi da su slabije zastupljene i u političkom životu. “Od ukupno 10 predstavnika/ca organizacija osoba sa invaliditetom u Vijeću za osobe sa invaliditetom BiH, samo dvije su žene, dok ih uopće nema u državnom i entitetskim parlamentima, na izbornim listama, ni na čelu neke javne institucije.”

I dalje nije osigurana adekvatna i dostupna zdravstvena zaštita za osobe s invaliditetom. Neujednačen pristup zdravstvu i dalje je poseban problem u Federaciji BiH, gdje je zdravstvo u nadležnosti kantona. U oba entiteta, nabavka neophodnih pomagala zasniva se samo na medicinskoj procjeni invaliditeta, dok se individualne potrebe ne uzimaju u obzir. “Nije obezbijeđeno kvalitetno inkluzivno obrazovanje djece s invaliditetom u redovnom školskom sistemu, ni budžetska podrška za njegovo uspostavljanje na bilo kojem nivou vlasti. Država ne obezbjeđuje ni redovnu i adekvatnu finansijsku podršku za efikasan rad udruženja osoba s invaliditetom, te angažman osoba s invaliditetom uglavnom ovisi o programima edukacije drugih nevladinih organizacija, njihovih ličnih i kapaciteta njihovih organizacija”, jedan je od zaključaka Alternativnog izvještaja iz 2016. godine.

KOLIKO IMA OSOBA S INVALIDITETOM U BOSNI I HERCEGOVINI?

U Bosni i Hercegovini ne postoje službeni podaci o broju osoba s invaliditetom, kao ni u entitetima i Distriktu Brčko. “Međutim, ako uzmemo u obzir neslužbene podatke popisa stanovništva u BiH izvršenog 2013., prema kojima je ukupan broj stanovnika u BiH 3,791.622, od toga su u FBiH 2,371.603 osobe, te se držimo svjetske statistike, ispada da samo u FBiH živi najmanje 355.740 osoba s invaliditetom, odnosno oko 52.175 osoba s ozbiljnim poteškoćama u funkcioniranju.”

Kako se navodi u medijima, do podatka o broju osoba s invaliditetom došlo se uzimajući svjetski prosjek. Međutim, u Bosni i Hercegovini se može očekivati i veći postotak osoba s invaliditetom u ukupnom broju stanovništva jer se posljedice rata najduže i najopsežnije manifestiraju kroz invaliditet. “Najčešće se navodi podatak Agencije za statistiku BiH (2010.), koja na osnovi podataka službi za Socijalni rad i Zavoda penziono -invalidskog osiguranja u oba entiteta procjenjuje kako više od 270.000 građana BiH ima status osobe s invaliditetom.”

Ako gledamo sa globalnog nivoa, prema istraživanju Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) iz 2011., oko 15% svjetske populacije živi s nekim oblikom invaliditeta, odnosno 2,2% svjetske populacije ima značajne poteškoće u funkcioniranju. Razlog zbog kojeg je teško doći do odgovarajućih statističkih podataka treba tražiti prije svega u činjenici da se prava ostvaruju u više sistema i na različitim nivoima vlasti, među kojima ne postoji razmjena statističkih podataka, niti odgovarajuća komunikacija u definiranju rješenja u oblasti invalidnosti.

Ipak, kako navodi Federalno ministarstvo rada i socijalne politike u Izvještaju analize implementacije Strategije za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom u FBIH 2011-2015 godine, zabrinjavajuće je to što u Federaciji BiH još uvijek ne postoji jedinstvena definicija osobe s invaliditetom. Kako se dalje navodi, iako je Bosna i Hercegovina usvojila UN-ovu Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom, u različitim sistemima koriste se različite definicije i pod različitim uvjetima i kriterijima se stiče status i ostvaruje pravo po osnovi invaliditeta. “Ovakav pristup predstavlja polazište diskriminacije koja je još uvijek značajno prisutna, unatoč mnogim kritikama, preporukama, pa i određenim aktivnostima domaćih i međunarodnih institucija i organizacija koje su se bavile pitanjima invaliditeta i definiranjima okvira reformi u ovoj oblasti. Naime, ključni problem u pristupu invaliditetu u Federaciji BiH, kao i u BiH, je što se on prvenstveno procjenjuje po medicinskom, a ne socijalnom modelu, te po uzroku nastanka, a ne posljedicama.”

Uzimajući u obzir različite izvještaje i statističke pokazatelje o poštivanju ljudskih prava osoba s invaliditetom, sa sigurnošću možemo reći da su osobe s invaliditetom izložene kršenju ljudskih prava, diskriminaciji, ali i nejednakostima, gdje često i sama država ne implementira donesene zakone i ratificirane konvencije. Vladavina prava u našem društvu ne može u potpunosti zaživjeti, ukoliko se ljudska prava, posebno ranjivih kategorija, ne poštuju. Još važnije jeste da nivo poštivanja ljudskih prava, odnosno nivo kršenja ljudskih prava ne možemo jasno definirati u obimu u kojemu u stvarnosti jeste, ukoliko ne raspolažemo sa egzaktnim podacima o broju osoba s invaliditetom. Kompleksnosti nepoznavanja tačnog broja osoba s invaliditetom ide u prilog i činjenica da u određenim općinama širom Bosne i Hercegovine ne postoje centri za socijalni rad, što implicira da nedostaje i kategorizacije osoba s invaliditetom, ali i upućivanja osoba s invaliditetom na korištenje njihovih prava.

Piše: Vildana Majušević
Izvor: globalanalitika.com

MEĐUNARODNI DAN LJUDSKIH PRAVA

Prvi članak Univerzalne deklaracije o pravima čovjeka, koju je Opća skupština Ujedinjenih naroda usvojila (10. prosinca 1948. godine), glasi:

„Sva ljudska bića rađaju se slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima. Ona su obdarena razumom i sviješću i treba da jedni prema drugima postupaju u duhu bratstva.“

Polazna osnova Univerzalne deklaracije je da svaka osoba svuda i u svako doba ima pravo na cijeli niz ljudskih prava, te da ljudska prava pripadaju jednako svima bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi i vežu nas zajedno kao globalnu zajednicu s istim vrijednostima i idealima.

Upravo zbog te svoje univerzalnosti i vrijednosti koje proklamira, dan usvajanja Univerzalne deklaracije je prihvaćen kao Međunarodni dan ljudskih prava kojeg obilježava i Ustavni sud Bosne i Hercegovine, a koji je, vršeći svoje ustavne nadležnosti, postao sinonim za zaštitu ljudskih prava u Bosni i Hercegovini.

Univerzalna deklaracija je poslužila kao osnova za kasnije donošenje niza drugih međunarodnih dokumenata, pa i same Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (Europska konvencija) koju Ustavni sud svakodnevno primjenjuje u svom radu kroz svoju apelacijsku, ali i kroz normativnu (apstraktnu) nadležnost, postajući na taj način veoma važan čimbenik u podizanju svijesti o poštovanju i zaštiti ljudskih prava u Bosni i Hercegovini.

Obilježavajući ovaj dan Ustavni sud podsjeća da su ljudska prava uvjet slobode, mira, tolerancije i pravde u svijetu. Ona su utemeljena na ideji o jednakopravnosti, toleranciji i solidarnosti. Temeljni cilj poštovanja i zaštite ljudskih prava je ljudsko dostojanstvo. U svezi s tim, važno je naglasiti da država uvijek mora poštovati čovjeka kao osobu i štititi ljudska prava pojedinaca i od države i od drugih osoba.

S druge strane, nitko ne može koristiti svoja prava na način da ugrozi prava drugoga. Ljudska prava se mogu ograničiti, ali jedino u posebnim okolnostima i u skladu sa zakonom. Ustavni sud naglašava da u svom radu izravno primjenjuje standarde iz Europske konvencije, ali i redovno prati i slijedi praksu Europskog suda za ljudska prava. Međutim, važno je napomenuti da ljudska prava, sama po sebi, kao i Europska konvencija nisu nešto što je statično i nepromjenjivo, već upravo suprotno, ona u skladu s promjenom društvenih tokova i potreba pojedinaca u društvu podliježu stalnim promjenama. Naime, bilo bi iluzorno očekivati da se stvori demokratsko društvo bez realizacije ideje ljudskih prava sadržanih u njemu. Insistiranje na ljudskim pravima najbolji je način da se razvija demokratska kultura građana i stvara osjećaj pripadnosti jednoj demokratskoj zajednici. Stoga je jedno društvo demokratično u onoj mjeri i opsegu u kojem se u tom društvu poštuju i cijene ljudska prava i slobode pojedinca.

Ustavni sud naglašava da ljudska prava ne smiju biti iluzorna, ona moraju biti efikasna i provediva u praksi. U kontekstu navedenog dolazi do značaja i efikasno izvršavanje odluka Ustavnog suda, koje su konačne i obvezujuće, na što Ustavni sud kontinuirano podsjeća. Pored toga, važnu ulogu u zaštiti ljudskih prava ima i izravna primjena Europske konvencije od strane redovnih sudova koji, rješavanjem predmeta, ujedno odlučuju o ljudskim pravima pojedinaca.Ustavni sud naglašava da će ostvarivanjem svojih nadležnosti nastaviti sa zaštitom ljudskih prava, a sve s ciljem kako bi se Bosna i Hercegovina kao demokratska država, koja počiva isključivo na vladavini prava, približila svom putu ka Europskoj uniji i njezinim vrijednostima, kao i svjetskim civilizacijskim tokovima suvremenog društva.

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

PRAVA:
I ZAŠTO NIKO NIJE PODUZEO NIŠTA?

Prvog dana nastave na pravnom fakultetu profesor je pitao učenika u prvom redu:
– Kako se zoveš?
– Nelson.
– Iziđi iz predavaonice!
Nelson je bio zbunjen. Profesor je pošao prema njemu te je brzo ustao, pokupio stvari i izišao.
Svi su bili šokirani i uplašeni, ali nitko nije progovorio.
– Započnimo. Čemu služe zakoni? – pitao je profesor.
Studenti su i dalje bili uplašeni, no polako su počeli odgovarati na pitanje.
– Da imamo red u društvu.
– Ne!
– Za ljude koji pogriješe da plate za svoja djela.
– Ne! Zna li tko pravi odgovor?
– Da bi pravda bila zadovoljena – stidljivo je izgovorila djevojka.
– Napokon! Pravda! Ali što je pravda?
Svi su se počeli ljutiti na profesorov stav. Međutim, nastavili su reagirati.
– Za zaštitu ljudskih prava.
– To je u redu. No ipak?
– Razlikovati dobro od zla, nagraditi one koji čine dobro.
– U redu... Odgovori na ovo pitanje: jesam li bio dobar kad sam potjerao Nelsona van?
Svi su šutjeli, nitko se nije javljao.
Želim jednoglasan odgovor!
– NE! – odgovorili su jednoglasno.
– Mogu li reći da sam počinio nepravdu?
– DA!
– I zašto nitko ništa nije poduzeo? Zašto želimo zakone i pravila ako nemamo volje za njihovo provođenje? Svatko od vas ima obvezu progovoriti kada svjedoči nepravdi. Svatko! Nikad više nemojte šutjeti!
Idi po Nelsona. Zasigurno još zbunjen stoji pred vratima.
Kada se ne zalažemo za svoja prava, dostojanstvo se gubi i o dostojanstvu se ne može pregovarati.

Doris Carrier

MI, RAZLIČITO DRUGAČIJI

Šta je život? Koliko ga zaista živimo? Koliko nam je stalo do nas samih, a koliko do drugih ljudi? Da li zaista čujemo ono što slušamo? Da li vidimo ono što gledamo? Postoji li veće savršenstvo od prirodnog? Šta to skrivamo vještačkim osmijesima, pogledima, dodirima, učtivim riječima, krznenim kaputima, velikim kapijama, tamnim staklima? Da li nas je strah voljeti i biti voljen? Možemo li shvatiti i prihvatiti različitosti? Različitosti nas dovode na marginu, samim tim na osude i podsmijeh društva. Kada si na margini stalno moraš da se dokazuješ i nema mjesta greškama. To su grupe ljudi koji samo velikim zaslugama mogu dobiti poštovanje i biti rame uz rame sa drugim ljudima. Jedna od tih grupa su osobe sa invaliditetom. Već samim imenom obilježeni kao drugačiji. Nekada čak bacani sa litica kada se rode sa nekim nedostatkom. Uvijek osuđivani kao nesposobni i bezvrijedni, teret države, društva pa i same porodice. Iako se situacija mnogo promijenila u našoj zemlji i dalje su takvi ljudi obilježeni, ne bacaju ih sa litice, ali ih kulturno bace u kantu za smeće kao škart, otpad, sa objašnjenjem da plod nije zdrav i da doktor, majka, porodica, pa i društvo imaju pravo igrati se bogova i odlučiti ko će to da živi, a ko ne. BiH je ratifikovala UN Konvenciju o pravima osoba sa invaliditetom u martu 2010. godine. Nažalost, i pored svih konvencija i zakona, svakodnevica osoba sa invaliditetom je ispunjena preprekama, počevši od kretanja, komunikacije sa drugima, preprekama u obavljanju sitnih svakodnevnih poslova o kojima drugi i ne razmišljaju.

Životne odluke kao što su obrazovanje, zaposlenje, pa čak i osnivanje porodice, često nisu stvar ličnog izbora. Sve zavisi od zajednice koliko će ona pažnje posvetiti navedenoj problematici i uticati na to da se riješe arhitektonske barijere, uključi personalna asistencija, pruži prilika za dokazivanjem kvaliteta koji osoba posjeduje i naravno da se donesena pravila i prava poštuju, te adekvatno sankcionišu ukoliko za to postoji potreba. To što neko ima fizičku karakteristiku različitu od društveno utvrđene, ne znači da mora život provesti u izolaciji bez učešća u svim društvenim aktivnostima kao konzument ili pružalac nekih usluga. Svakom treba dati priliku da svoj potencijal koristi, a na njemu je da sam odluči da li će i kako.

Ljudi sa invaliditetom su jednaki kao i svi drugi ljudi bez invaliditeta. Možda im treba neke stvari prilagoditi ili će uraditi nešto sporije od drugih, ali niko nije savršen. Invaliditet nije bolest, to je stanje. Kao što neko ima veliki nos ili klempave uši, tako neko nema nogu, koristi invalidska kolica, bijeli štap ili slušni aparat. Jedno je sigurno, svi imaju emocije. Žele da vole i budu voljeni. Da ljube i da ih ljube. Da se osjete važnim, ponosnim, dostojnim, srećnim i tužnim, korisnim i prihvaćenim.

Svi imamo svoje mjesto pod ovim podnebljem. Svi imamo svoje breme u životu i koliko god teško, bilo naučimo ga nositi jer je naše. Život je najveći dar koji nam svaki dan opet daje manje ili veće darove. Nekada oni nisu onakvi kakvim smo ih zamišljali i ne sviđaju nam se, ali ih opet prihvatamo. Priroda je u svom ogrtaču najsavršenija stvar na svijetu u kojem god obliku se nalazila. Naučite ju posmatrati. Volite sebe i cijenite i drugi će to činiti. Mnogi ljudi, koji imaju invaliditet ili su preživjeli neki oblik teške bolesti, više vole, cijene i koriste ono što imaju i ne plaču za onim što nemaju. Oni se mnogo više smiju, vole i razumiju. Oni uživaju u sitnicama, ljudima, prirodi, svemu što ih okružuje. Njih je život naučio, a vi učite od njih jer je lakše tako, nego proživljavati sve to da biste shvatili filozofiju života. A filozofija je jednostavna, živite. Bez osude, kajanja, mnogo preispitivanja, uvijek sa spremnošću da oprostite, razumijete, saslušate, pomognete. Budite svoji i posebni, drugačiji, a opet isti. I volite, toga nikad nije mnogo.

Izvor: happybe.net

INTERVJU

U ovom broju Inicijative smo razgovarali sa mladim aktivistom u pokretu za prava osoba s invaliditetom, Ervinom Ćosićem.

INICIJATIVA: Možete li nam se ukratko predstaviti?

Moje ime i prezime je Ervin Ćosić, iz Čelića sam, Bosna i Hercegovina. Studiram sociologiju na Univerzitetu u Sarajevu - Fakultet političkih nauka, trenutno zaposlen, vodim vlastiti biznis. Aktivan sam član društva, aktivista u pokretu za ljudska prava, aktivan član nekoliko udruženja, bavim se sportom u slobodno vrijeme, kao i raznim drugim aktivnostima. Osoba sam sa senzornim invaliditetom, imam oštećenje vida.

INICIJATIVA: Pokret osoba s invaliditetom u BiH radi na stvaranju društva jednakih šansi za sve, na ravnopravnosti i zaštiti prava čovjeka na dostojan život koji garantuje i dostojan rad. Bolje rečeno, krenuli smo ispravljati dugogodišnju nepravdu nanesenu osobama s invaliditetom kroz medicinski model rada. Jako ste mladi i već ste uveliko uključeni u tu borbu.

Mislite li da svojom angažmanom doprinosite senzibilizaciji šire javnosti za probleme osoba s invaliditetom?

Naravno, trudim se svojim angažmanom da ukažem na probleme s kojima se susreću osobe sa invaliditetom, djeca i mladi sa invaliditetom, te zalaganjem i trudom pokušavamo na različite načine sa različitim aktivnostima i alatima doprijeti do javnosti, ukazati na cijelokupnu sliku osoba sa invaliditetom i unaprijediti mogućnosti i prilike u svim segmentima života osoba sa invaliditetom, jer samo zalaganjem za naša ljudska prava možemo učiniti ovaj svijet jednakim i boljim za sve.

INICIJATIVA: Studirate. Par riječi o tome?

Tako je, fakultet sam upisao 2020. godine kao vanredan student i sada sam druga godina sociologije na Fakultetu političkih nauka Univerziteta u Sarajevu. Mogu reći da nije lahko, ali ide, a naročito je teško kad igrate na više frontova.

INICIJATIVA: Također, u gradu u kojem živite imate i svoju firmu. Možete li nam je malo predstaviti?

Naravno, vlastiti biznis sam pokrenuo u septembru prošle godine kao porodično zanimanje pod nazivom P.P. „Ćosić“.

Zapravo, bavim se organskom proizvodnjom voća i povrća i već eto godinu dana uspješno poslujem. Imam ideju za daljnim proširenjem asortimana proizvoda, kao i kapaciteta proizvodnje.

INICIJATIVA: Bijeli štap i pas vodič najčešća su pomagala za orijentaciju i kretanje slijepih osoba. Vi koristite i jedno i drugo. Samostalna ste osoba.

Recite nam malo kako je teklo vaše osamostaljivanje?

Ovo je tema o kojoj bih mogao pričati danima, pa ću se potruditi da kažem nešto u što kraćim crtama o početku mog novog života. Kako sam svoj „cijenjeni“ invaliditet stekao u 21. godini života, bez neke konkretne podrške i iskustva, kako porodici tako i samom meni, odlučio sam krenuti ka novim životnim ciljevima na vlastitu odgovornost.

Prvobitno sam odlučio da moj život ni u kojem slučaju ne smije stati tu, pa sam odabrao način za daljnjim obrazovanjem i usavršavanjem, a prije toga je trebalo izaći na ulicu i nastaviti koračati sa svojim današnjim najboljim prijateljem od kojeg se kao slijep ne odvajam,

a to je moj bijeli štap. Zatim je sve dalje išlo mnogo lakše, nizala su se postignuća jedna za drugim, uz naravno određene prepreke, ali mi smo vozači naših života, pa stoga moramo čvrsto držati naše upravljače usmjerene tamo kamo želimo stići.

Tu su dolazile razne obuke i treninzi na koje sam se prijavljivao i od kojih ni danas ne odustajem, razne ponude, prva zaposlenja, sticanje novih prijatelja, suočavanje sa raznim iskustvima, kako sa pozitivnim, tako i sa onim negativnim, ali je važno to iskustvo, jer to i sačinjava živote svih nas i formira nas kao ličnosti.

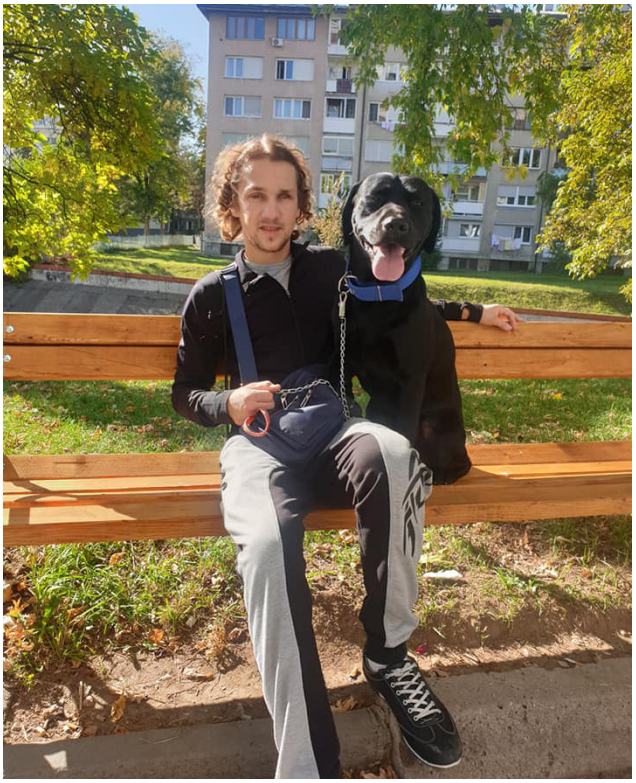

Volim izazove i dopuštao sam taj luksuz sebi kad god sam mogao. Nabavio sam i psa kojeg sam obučio i dresirao prema svojim potrebama, suočio se sa mnogim preprekama i danas smo pored bijelog štapa dva najbolja prijatelja.

Sve ovo tako lahko napisah kao da je trajalo par dana, međutim to je trajalo 9 godina i još ne prestaje. Svakodnevno se susrećemo sa novim izazovima i odlučujem da koračam dalje, da pravim promjene, da pravim greške i da odgovaram za iste jer to i jeste filozofija samostalnog života.

Rekao sam da ću biti kratak i stvarno sam se potrudio, ali imam osjećaj da nisam rekao ništa, ništa posebno ono što ne žive i ne rade drugi i iskreno se nadam nekom susretu gdje ćemo moći sve ovo kazati živom riječju.

INICIJATIVA: Da li je bilo problema da uvedete psa u neku javnu ustanovu?

Toga je bilo pregršt, ljudi se susreću sa nekim novim momentima, pravilima, mogućnostima i stoga im je čudno, a sve zbog manjka informisanosti.

Nailazio sam na mnoga nerazumijevanja i prepreke, no nisam posustajao i nisu me te prepreke obeshrabrile da uvedem svog psa u javne ustanove, javni prijevoz i na druga javna mjesta. Trebat će i vremena i živaca da ljudi nauče na takve stvari i na potrebe ljudi koji moraju na takav način funkcionisati.

Bitno je da smo nas dvojica u mnogome uspjeli.

INICIJATIVA: Problem su i psi lutalice kojih je sve više i više? Ometaju li vaše kretanje i sprečavaju li vas da svoga psa "iskoristite u punom kapacitetu"?

Da, psi lutalice znaju biti itekakav problem, očevici smo i svakodnevnih raznih napada na prolaznike. Problem naravno nastaje kada psi lutalice krenu i na nas dvojicu (mene i mog psa), pa on promijeni profesiju jer mora da zauzme odbrambeni stav, kako za sebe, tako i za svog vlasnika. Nasreću, nikad nismo imali nekih većih problema, uspijem to iskontrolisati i nastaviti dalje, iako te nekad izbaci iz takta, ali uvijek stignemo na željeni cilj a to je ono što je nama i bitno.

INICIJATIVA: Kako stojite sa najbližim prijateljima, da li je bilo tu nekih prepreka da uđete s psom u kuću, ili da tražite neko drugo rješenje?

Bez obzira koliko dobro stojali sa svojim prijateljima, pa i sa onim najbližim, ljudi imaju svoje stavove koji se mogu ne podudarati sa našim. Mislim, na kraju krajeva, to je i njihovo puno pravo.

Naravno da je bilo okršaja i na tom polju, ali Bože moj, tu smo da se poštujemo i da prihvatimo pravila kuće, to je njihov dom, pa uvijek nađemo neku soluciju. Za sve postoji rezervno rješenje. Moram reći da većina mojih prijatelja vole pse, pa nisam imao puno takvih susreta, ali kad ih je bilo, prolazilo je na način da shvatim razlog zašto ne!

INICIJATIVA: S kojim se izazovima i problemima susrećete kao osoba s oštećenjem vida?

Postoji mnogo izazova u čovjekovom životu i mislim da je svaki dan izazovan na svoj način sa svojim događajima koji ga obilježe i gdje na kraju kažemo „baš je bio izazovan“.

Mislim da sam ovim rekao da svaki dan u našem životu može biti problem ako ne naučimo da živimo i upravljamo svojim aktivnostima, ali naši problemi kao osoba sa invaliditetom proizilaze iz stavova okoline i prepreka koje postoje u okolišu i zaista su mnogobrojni.

Mogu nabrojati nekoliko zajedničkih problema sa kojima se nas većina susreće, a to su nesenzibilnost društva, pa možemo naići na razne prepreke pri kretanju (automobili, žardinjere/betonske saksije, kante za smeće, kugle, razni stubići, otvoreni šahtovi, kanali, psi lutalice itd.).

Naveo sam jedan dio problema iz svog iskustva s kojim sam se lično susreo u svom kretanju i mislim da je trenutno neizbježno rješavati ih, ako želimo svakodnevno da funkcionišemo i obavljamo životne aktivnosti i potrebe.

Mogu reći da sam neko ko jako mnogo putuje, pa s punim pravom ću reći da nam je prijevoz nepristupačan, nema audio/glasovne podrške, zapravo najavljivanja stanica i slično, zvučnih semafora, taktilnih vodilica i pješačkih prijelaza itd.

Ono čime bih završio ovo pitanje a kojim bih definisao i rješenje većine problema u našem svakodnevnom funkcionisanju je uvođenje i podrška personalne asistencije.

INICIJATIVA: Što u vašem životu smatrate najvećom motivacijom za dalje? Šta vas to uvijek gura naprijed i potiče da nikada ne odustajete?

Ne znam, valjda volja za životom. Mislim na cjelokupno, porodica, prijatelji, poznanici, djela, stvari koje radim, sve ima uticaja na čovjeka sve dok je to ono što volite.

Inače, volim svoj život, volim ljude koji me okružuju. Zapravo, volim sve dobre ljude, a hvala Bogu ima ih, ima ih dosta.

Volim sretne i nasmijane ljude, volim mir, volim ljubav, ma volim sve što se može povezati sa onim pozitivnim u čovjekovom životu.

E sad, kako bih to rekao na pravi način a da me ne shvatite pogrešno - sve ovo navedeno je jedna vrsta motivacije (gorivo koje nas pokreće), ali ono najviše što me motiviše jesu moji životni ciljevi koje sam sebi postavio i koje trebam ostvariti.

INICIJATIVA: Kada su Hellen Keller pitali: „Ima li išta gore od toga da si rođen slijep?“, ona im je odgovorila: „Ima, da si rođen sa zdravim očima ali bez vizije!“

Koja bi bila vaša poruka osobama s invaliditetom?

Osvrt na poruku Hellen Keler:

Tako je, ono što imam običaj često da kažem kad čujem tako nešto na račun sljepoće: „Nije slijep onaj ko ne vidi, već onaj koji ne želi da vidi“.

Ono što bih ja preporučio i rekao mladim ljudima je da je život ono nešto što im je dato po samom rođenju i da imaju pravo da žive, odlučuju i kreiraju svoj život po vlastitim željama, pravilima i po sopstvenim ciljevima. Da lete, padaju, ustaju, spotiču se, griješe. Jer samo onaj čovjek koji je spreman da pogriješi, spreman je i da nešto novo nauči, a sve djeluje nemoguće, dok to jednom ne uradite.

Nije lahko u početku i ne morate biti najbolji da biste počeli, ali morate početi da biste dostigli nivo najboljeg.

Ne dopustite da drugi odlučuju za vas i u vaše ime, ne razmišljajte o tome gdje ste trenutno, već gdje možete biti i šta možete postići.

Ne razmišljajte o onome šta vam nedostaje, već pokušajte!

„Ne razmišljaj o onom čega nemaš. Razmišljaj o tome što možeš učiniti s onime što imaš“.

Ernest Hemingway

Pripremila: Fikreta Hasanović

IZRAELSKA MINISTRICA PROPUSTILA SAMIT COP26 JER NIJE IMALA PRIJEVOZ ZA KOLICA

Izraelska ministrica za energiju nije mogla prisustvovati UN-ovom COP26 samitu o klimatskim promjenama jer nije imala adekvatan prijevoz.

Ministrica Karine Elharrar, koja boluje od mišićne distrofije, pojavila se na samitu u kolicima, ali konferenciji u Glasgowu nije mogla prisustvovati jer ponuđeni transport nije odgovarao prijevozu osoba u kolicima.

“Rekli su mi da je hodanje gotovo kilometar jedini način da uđem na konferenciju ili da koristim šatl koji nema pristup za kolica. Došla sam s određenim ciljevima, a nisam ih mogla ostvariti. UN poziva sve da se pridržavaju međunarodnog ugovora. Prikladno je da na njegovim događajima postoji pristup”, izjavila je Eharrar očigledno misleći na Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom iz 2008. godine.

Izraelski ministar vanjskih poslova Yair Lapid je kritikovao organizatore rekavši da je “nemoguće birinuti se o budućnosti, klimatskim promjenama i ljudima ukoliko se prvobitno ne pobrinemo za ljudska bića, pristup i invalide”.

Britanski ambasador u Izraelu, Neil Wigan, putem Twittera se izvinio zbog propusta. Izraelski premijer Naftali Bennett i njegov britanski kolega Boris Johnson su rekli da će se pobrinuti da im se Elharrar pridruži na formalnom sastanku.

DVIJE STRANE MEDALJE ŽIVOTA OSOBA S INVALIDITETOM U BOSNI I HERCEGOVINI

Kao što i novčić ima dvije strane, tako i svaka životna priča ima dvije strane.

Tako priča o svakodnevnim suočavanjima sa životnim problemima osoba s invaliditetom u našem društvu ima svoj pozitivan i negativan aspekt.

Život s invaliditetom je bez sumnje prepun teškoća i izazova sa kojima se osobe s invaliditetom svakodnevno suočavaju, ali je u isto vrijeme i najbolji životni profesor. Invaliditet nije nešto što je prolazno, nešto što će prestati slijedeći dan ili sedmice, ne! Invaliditet je nešto što moramo prihvatiti i naučiti živjeti s tim bez obzira koliko to bilo teško. Iz vlastitog iskustva znam da ostavi trajne posljedice na psihičko stanje pojedinca, skoro velike kao i fizičke.

U toku svog života mnoge osobe BEZ invaliditeta se često pitaju "da li bih ja to isto mogao", i sa riječima hvale i podrške odobravaju i pozdravljaju svaki napor osoba s invaliditetom. Iako život osoba s invaliditetom nije ni malo jednostavan ni lak, posebno u našoj državi, štaviše, vrlo je težak i prepun izazova sa kojima se moraju nositi svakodnevno, mnoge svakodnevne, pa i naizgled trivijalne radnje koje osobe bez invaliditeta obavljaju na dnevnoj bazi, uzimajući ih zdravo za gotovo i ne razmišljajući o tome dok ih obavljaju.

Dok s druge strane osobama s invaliditetom odlazak u školu/fakultet, odlazak do obližnje prodavnice ili pozorište, rekreacija sa prijateljima ili neke najbanalnije radnje kao što su postavljanje zavjesa, tuširanje, plivanje, trčanje po parku sa kućnim ljubimcem može prestavljati pravi izazov ili riječima mog prijatelja – "to je ozbiljan projekat", odnosno radnja oko koje se treba dobro pomučiti, nešto što možda i nikad ne možete dokučiti bez obzira koliko se trudili, mučili ili bili uporni.

I tako bez obzira na svakodnevne probleme i nedaće sa kojima se susreće većina osoba s invaliditetom, pripadnici ove marginalizovane skupine su u velikom broju izuzetno motivisani, željni edukacije, životnog uspjeha i svjesni su činjenice da sreća može biti i u "slomljenom tijelu".

INSPIRISATI I SEBE I DRUGE

Kako je i Kobe Brayant znao reći, najvažnija stvar je da probate inspirisati, potaknuti ljude tako da oni mogu biti odlični u onome što oni žele biti.

Iz ugla osobe s invaliditetom složio bih se s ovom dubokoumnom konstatacijom legendarnog NBA košarkaša uz malu izmjenu. Osobe s invaliditetom su naviknute na te svakodnevne (da ih tako nazovem) "projekte" ne sa željom da inspirišu ljude oko sebe, nego su oni prihvatili surovu životnu činjenicu da, ništa u životu nije jednostavno i da se treba potruditi oko svega.

Tako mnogi bez obzira na te svakodnevne teškoće nastavljaju sa životom i svojom borbom, jer, na kraju krajeva, svjesni su činjenice da nemaju rezervni život i da izolacija, apatičnost, depresija, inertnost neće donijeti ništa dobro ni njima ni njihovim porodicama, a na kraju ni osobama iz njihove bliže okoline kojima je stalo do njih i koje smatraju svojim prijateljima. Pored tih svakodnevnih izazova sa kojim se susreću, mnogi vode i tešku borbu sa nekim terminalnim ili hroničnim bolestima. Bez obzira na sve realne nedaće koje čekaju iza svakog ugla, kao što su borba za egzistenciju, problemi oko inkluzije u obrazovanju, na život gledaju s vedrije strane i uvijek su spremni na šalu (zašto ne i na svoj račun).

Unatoč mnogobrojnim teškoćama koje se vežu za puku egzistenciju osobe s invaliditetom i njihovih porodica, oni se sreću i sa nerazumnim pojedincima u društvu (prije svega tu mislim na pojedince koji nemaju nimalo empatije, obrazovanja, a možda ni osnova bontona) jer svojim neukusnim komentarima otežavaju i samim osobama s invaliditetom. Bez obzira na sve otežavajuće

okolnosti i komplikovani, diskiminirajući, inertni zakonodavni sistem – još se pojave i pojedinci, od kojih su neki zaposlenici u institucijama i koji ne znaju da postoji pravilna terminologija koja ne stigmatizira osobe s invaliditetom?! U nebrojenim ličnim iskustvima, kao i iskustvima drugih osoba s invaliditetom dešavalo se da zaposlenici javnih preduzeća i institucija svojim nepromišljenim i na kraju uvredljivim izjavama nastoje da budu duhoviti (ili ne znaju za drugačiju terminologiju) i na taj način hoće da pokažu da nemaju predrasude ili da se znaju nositi sa situacijom kada komuniciraju sa osobama s invaliditetom.

Zar takav obrazac ponašanja prema osobama s invaliditetom nije kršenje osnovnih ljudskih prava osoba s invaliditetom koja su im data brojnim međunarodnim i domaćim dokumentima iz ove oblasti u cilju zaštite dostojanstva svake osobe s invaliditetom?! Iskreno govoreći, ovakve osobe su u manjini, ali ipak postoje.

Borba sa svim životnim situacijama u kojima se svakodnevno nalaze osobe s invaliditetom i kanalisanje te negativne energije koju proizvode građani svojim nepromišljenim postupcima i komentarima jeste upravo ona druga priča života osoba s invaliditetom u našoj Bosni i Hercegovini. Dok je ljepša, svjetlija strana priče života osoba s invaliditetom pozitivnija, vedrija i puna solidarnih i empatičnih stranaca koje svakodnevno srećemo i koji su uvijek spremni da pruže topli osmijeh i svoju pomoć. Prihvatiti nečiju pomoć nije znak slabosti, kako se to vrlo često u našem društvu percipira. Pored različitih ljudi koje svakodnevno srećemo, tu su, svakako i brojne domaće kao i strane nevladine organizacije, brojni aktivisti/ice, personalni asistenti i mnogi drugi, koji svojim djelovanjem i radom nastoje da promovišu prava, uklone barijere i ukažu na nepravde u našem društvu prema ovoj grupi stanovništva. Uprkos svim preprekama na svom životnom putu, osobe s invaliditetom idu kroz život sa svojim borbenim duhom i željom za životom i usput potpuno nesvjesno inspirišu mnoge osobe bez invaliditeta, ali i budu inspirisani i sami traže motivaciju u "tipičnim" osobama.

U toku svog života zahvaljujući pojedincima koji pružaju podršku nama, osobama s invaliditetom, svaki trud s ciljem aktivnog učešća u društvu pruža i ne samo lično zadovoljstvo, već i ponos upravo tih ljudi. Iz ličnog iskustva mogu reći, da sam sada u dijelu svog života gdje ja eksploatišem invaliditet, a ne on mene, tako da se trud i upornost uvijek isplate.

I mene samog je upravo Nick Vujičić mnogo puta inspirisao i podstakao da gledam na život drugačije i da ne dozvolim sebi da posustanem. Nick, koji je rođen bez ekstremiteta i koji je imao sve razloge da bude ogorčen na život, to NIJE uradio, već je dugo radio na sebi da zavoli i prihvati samog sebe.

Sad je jedan od najpoznatijih motivacionih govornika na svijetu i to ne samo za one njemu slične, nego i za osobe bez invaliditeta.

"Šta vi mislite da trebam izabrati: da budem ljut na Boga i sve druge zbog onoga što nemam ili da mu budem zahvalan za ono što imam", poručio je Nick u svojoj knjizi "Živjeti slobodno".

Piše: Rinat Kevrić
Izvor: globalanalitika.com

ODUSTAJANJE NIJE BILA OPCIJA

Ako vam se čini da često tražite izgovore umjesto da radite na ostvarivanju ciljeva, stiže današnja doza motivacije. Umjesto da čekamo idealne uvjete prije nego što se odvažimo nešto poduzeti, neke priče pokazuju da možemo uspjeti i ako jednostavno - improviziramo.
Odlučili smo se prisjetiti poznatih ljudi kojima su se dogodile nesretne okolnosti, koje su ih zaustavile da rade ono u čemu su bili najbolji. No, umjesto da odustanu od snova, oni su odabrali raditi stvari na svoj način. Time su pokazali da kad nešto doista želimo - može i drugačije.

UMJETNIK KOJI JE SLIKAO UNATOČ PARALIZI

Chuck Close je čuveni američki slikar poznat po portretima velikih dimenzija koji su toliko realistični da izgledaju kao fotografije.
Njegovi portreti izloženi su u poznatim svjetskim muzejima, a posjetitelje zadivljuje preciznost kojom je slikao svaki detalj.
No, na samom vrhuncu karijere Close je ostao paraliziran od vrata naniže. Nije više mogao držati kist u ruci, a kamoli slikati s tolikom preciznošću, po kojoj je bio poznat.
Ako je želio nastaviti slikati, morao je smisliti novi način. Njegovu odlučnost da se nastavi baviti umjetnošću najbolje opisuje rečenica koju je rekao svojim prijateljima: “Ako treba, pljuvat ću na platno.” Ipak, uz pomoć rehabilitacije, uspio je djelomično vratiti pokretljivost ruke i ponovno slikati. Kist bi zalijepio za zapešće i vježbao bi slikati male, apstraktne oblike. Slikao je zasebne kvadratiće koji su izgledali kao šareni krugovi, a zatim ih slagao u veliku sliku, poput mozaika. Zasebni kvadratići koje je slikao bili su kao računalni pikseli koji daju jedinstvenu fotografiju. To mu je na kraju donijelo još veću popularnost i zapečatilo Closeovo mjesto u povijesti umjetnosti. Closeova ustrajnost i pronalaženje načina da nastavi slikati usprkos tjelesnom hendikepu zorni je podsjetnik da kad ima volje, ima i načina. Ako nešto ne ide onako kako smo do tada radili ili planirali, vjerojatno može i drugačije, a na nama je da nađemo svoj način.

SASVIM DRUGAČIJA TEHNIKA SVIRANJA GITARE

Još jedna priča o tome kako može i drugačije priča je o jednom od najboljih gitarista svih vremena. Django Reinhardt izumio je sasvim novi stil jazza, naziva hot jazz gitara.
No, nije to bilo ništa planski ni namjerno. Ono što ga je natjeralo na inovativnost u sviranju bio je tjelesni hendikep. Sa 18 godina Reinhardt je zadobio opekline u požaru koji je zahvatio njegovu prikolicu u rubnom dijelu Pariza, gdje je živio s izvanbračnom partnericom Bellom.
Zbog ozljeda dobivenih u požaru mogao je svirati samo s dva prsta lijeve ruke - srednjim prstom i kažiprstom. Neki bi možda i odustali, no Reinhardt je odlučio prevladati ograničenje i izmisliti vlastiti način sviranja.
S dva prsta brzo se kretao gore-dolje po vratu gitare i tako je, iz vlastitog nedostatka, osmislio neobičnu tehniku sviranja gitare.
Izgradio je osebujni stil u jazz glazbi te je po tome ostao upamćen i inspirirao je mnoge druge glazbenike.

MOŽE I DRUGAČIJE

Ovo su samo neki od primjera koji pokazuju da od snova ne moramo odustati, čak i kad stvari ne idu uobičajenim putem ili kad smo potpuno drugačiji od okoline. Umjesto da tražimo izgovore, možemo pronaći način kako po svome napraviti ono što želimo.
Važno je samo znati što želimo i biti dovoljno uporni u nastojanju da to i ostvarimo. Zato pronađite svoju jedinstvenu motivaciju i krenite u lov na svoje snove. Čak i ako su potpuno drugačiji od onoga što se od vas očekuje.

PITALI SMO...

Evo, približava se kraj 2021. godine. Iza nas je 365 dana, i dalje neuobičajenih i obilježenih brigom i stresom koje nam je donio koronavirus. Pitali smo naše čitaoce po čemu će pamtiti proteklu godinu i sa kakvim osjećanjima, ciljevima i nadanjima će zakoračiti u Novu, 2022.?

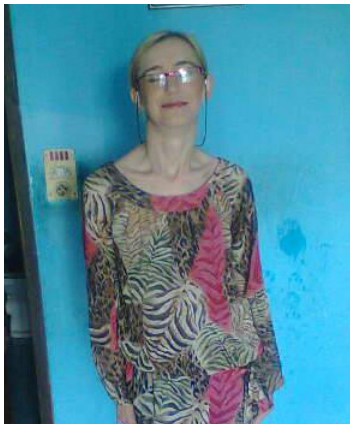

Tatjana Glavina, Glamoč: Proteklu godinu ću pamtiti po izazovu koji je počeo u 2. mjesecu i trajao do kraja 7. mjeseca. Tih 5 mjeseci sam bila kuharica, domaćica, spremačica, majka, podrška i radila u Udruzi invalida "Utjeha". Također, tih 5 mjeseci me je promijenilo i ojačalo. Proteklu godinu ću pamtiti po par dobrih projekata koje provodimo u Udruzi, novim idejama, novim poznanstvima i svakodnevnom poslu kojeg, unatoč pandemiji i krizi, imamo jako puno.

U Novu 2022. nadam se da ćemo zakoračiti u novi izazov i posao koji smo zacrtali već sada, te se nadam da će novi izazov donijeti nova zapošljavanja osoba s invaliditetom, poboljšanje socijalnog, društvenog i ekonomski sigurnog života sa sigurnim primanjima. I na kraju poruka da nam Nova 2022. bude bolja i uspješnija, te da svi budemo uporni, hrabri, zadovoljni i uspješni.

Dalibor Dedić, Banja Luka: Kada bih ja ocjenjivao ovu godinu, onda bi ona bila zadovoljajuća. Godina u kojoj smo izgubili puno dragih ljudi, ličnih prijatelja i zajedničkih boraca za naša prava. Još jedna godina neizvjesnosti, straha i bola u borbi sa kovidom. Ono, kad imaš želju da živiš normalno, ali si istovremeno u bojazni da negdje ne zakačiš taj prokleti virus. Čini mi se da se više plašiš za druge, a ne za samog sebe, bar tako je kod mene. I bi to godina i lijepih stvari, te bih naročito izdvojio naša divna druženja petkom u okviru Peer support grupa, a to je svojevrsni forum osoba sa invaliditetom na kojem se družimo i iznosimo sva iskustva sa kojima se susrećemo u društvu kao u pravom životu. Također, morao bih napomenuti da ovo bi i godina lijepih putovanja, novih iskustava, novih viđenja i upoznavanja, te pregršt novog znanja. Bilo kako bilo, čovjek gleda u budućnost, tako gledamo svi zajedno u iduću 2022. godinu i nadamo se da će nam biti svima bolja, ljepša i uspješnija, da će nam ovo ludilo sa kovidom prestati i da ćemo donositi slobodnije odluke.

Evo još malo pa odbrojavamo do početka Nove godine i ja nama svima želim puno uspjeha i želja u narednoj godini, jer kažu da zdrav čovjek ima puno želja. Ljudi srećno!

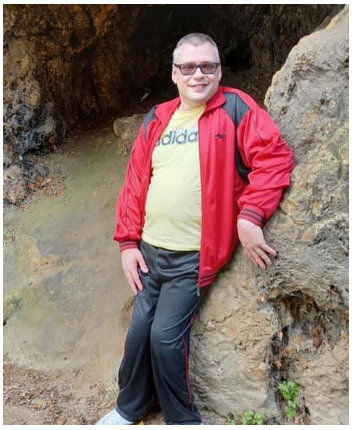

Vedran Delić, Zenica: Proteklu godinu pamtim po odvratnoj koroni koja nas je zakočila u svemu i izbacila iz normalnih životnih tokova. Pored toga, politička situacija je nezadovoljavajuća, a imao sam i ličnu tragediju. Izgubio sam oca, preminuo je nakon 15 mjeseci teške borbe tako da, iskreno, proteklu godinu ne pamtim ni po čemu lijepom. Iskreno se nadam da će 2022. godina donijeti poboljšanje, da nam konačno prođe korona, da se vratimo normalnom životu, da

nam prestanu rasti cijene životnih namirnica, da se poboljša perspektiva življenja i da se zaustavi masovni odlazak stanovništva BiH u inostranstvo.

Fikreta Hodžić-Karić, Kalesija: Proteklu godinu ću pamtiti po pozitivnom testu, a ne onom na koronavirus nego na trudnoću hvala Bogu. Najljepša godina u mome životu.

U novu 2022. ću zakoračiti ako Bog da sa bebom u naručju i sa najljepšom titulom zvanom - mama.

Novče Todorovski, Kumanovo: Pa ja lično ne bih da je nikako pamtim zato što je retko kome donela nešto dobro. Donela je strah, neizvenost, gubitak dragih prijatelja i to me najviše boli. Nadam se da će 2022. godina biti puno bolja, da će nestati ova pošast, i da ćemo da se vratimo normalnom životu. Inače, dobro je što smo kroz ovu nesretnu koronu vidjeli kakvi nas ljudi okružuju i koliko je humanosti u nama. Čovjek se uči dok je živ. Srećna Nova 2022. godina iz Kumanova, Sjeverne Makedonije za sve čitaoce Inicijative.

Pripremila: Redakcija

TEMA - 03. DECEMBAR 2021. GODINE

Tema 3: decembra - Međunarodnog dana osoba s invaliditetom 2021. godine je:
"Liderstvo i sudjelovanje osoba s invaliditetom prema uključivom, dostupnom i održivom svijetu nakon COVID-19."
Godišnje obilježavanje Međunarodnog dana osoba s invaliditetom proglašeno je 1992. godine rezolucijom Opće skupštine Ujedinjenih naroda 47/3.
Obilježavanje Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom ima za cilj promicati razumijevanje problematike invaliditeta i mobilizirati potporu za dostojanstvo, prava i dobrobit osoba s invaliditetom. Također nastoji povećati svijest o dobicima koji se mogu izvući iz integracije osoba s invaliditetom u svaki aspekt političkog, društvenog, gospodarskog i kulturnog života.
Glavni program obilježavanja Međunarodnog dana osoba s invaliditetom odvija se u sjedištu UN-a u New Yorku i uključivat će otvorenje, tribine i kulturna događanja. Države članice, organizacije civilnog društva i privatni sektor dobrodošli su organizirati vlastita događanja za proslavu Međunarodnog dana osoba sa invaliditetom kako bi podigli svijest i promovirali prava i perspektive osoba s invaliditetom širom svijeta.

Izvor: un.org

IZ AKTIVNOSTI

PRESS-KONFERENCIJA: MREŽA "PARTNERSTVO ZA INKLUZIVNO OBRAZOVANJE"

Mreža "Partnerstvo za inkluzivno obrazovanje" koja okuplja organizacije osoba sa invaliditetom i udruženja roditelja djece sa invaliditetom organizovala je 16. septembra 2021. godine Press-konferenciju. Tema je bila Važnost uključivanja članica Mreže u proces izrade strateškog dokumenta o inkluzivnom obrazovanju od strane Vlade Tuzlanskog kantona i prepreke sa kojima se učenici

sa invaliditetom suočavaju u obrazovanju. Sa Press-konferencije je upućen apel na nadležne da djeca sa invaliditetom imaju pravo, a nadležne institucije obavezu da im omoguće ravnopravan pristup obrazovanju i mogućnost da ostvare sve svoje potencijale. Mrežu čine organizacije koje su dugi niz godina aktivne u oblasti promocije dječjih prava, prava osoba s invaliditetom, udruženja roditelja djece s poteškoćama u razvoju i organizacije koje pružaju usluge podrške djeci s poteškoćama u razvoju na području Tuzlanskog kantona. Poslana je poruka da inkluzivno obrazovanje nije ničija "dobra volja" već obaveza nadležnih institucija.

INFO-SESIJA "OVDJE SAM-VIDLJIVA I PONOSNA"

U prostorijama Informativnog centra za osobe s invaliditetom „Lotos" Tuzla 05. oktobra 2021. godine održana je Info-sesija u okviru projekta „Ovdje sam – vidljiva i ponosna" kojeg implementira Koalicija organizacija osoba s invaliditetom Tuzlanskog kantona, pored još 4 koalicije iz BiH, koordinira MyRight, a finansijski je podržan od strane Švedske agencije za međunarodnu razvojnu saradnju Sida koju predstavlja ambasada Švedske u Bosni i Hercegovini. Info-sesiji su prisustvovali predstavnici organizacija članica Koalicije, kao i predstavnice organizacija koje se bave u okviru svojih drugih programskih aktivnosti

i pitanjima ženskih prava „Prijateljice“ i „Amica Educa“. Prisutnima su prezentovane aktivnosti i ciljevi projekta, kao i situacija i nepovoljan položaj u kojem se nalaze žene i djevojke s invaliditetom u našem društvu. Također, učesnici su upoznati sa pojmovima i karakteristikama rodne jednakopravnosti i sa pitanjima roda i spola. Predstavnici organizacija su aktivno učestvovali u diskusiji i izrazili spremnost za buduću saradnju.

KONFERENCIJA „SARADNJA I PARTNERSTVO U RAZVOJU KAPACITETA ZA SAMOSTALAN ŽIVOT OSOBA S INVALIDITETOM”

Informativni centar za osobe s invaliditetom „Lotos“ Tuzla realizovao je Konferenciju: „Saradnja i partnerstvo u razvoju kapaciteta za samostalan život osoba s invaliditetom” u oktobru 2021. godine u Hotelu “Salis” u Tuzli.

Konferencija je organizovana povodom završetka ciklusa projekta „Jačanje kapaciteta za samostalan život osoba s invaliditetom u BiH“ kojeg je prethodnih 6 godina Informativni centar za osobe sa invaliditetom „Lotos“ Tuzla implementirao u saradnji sa Centrom za samostalan život STIL iz Stockholma u okviru programa organizacije MyRight BiH. Cilj projekta je povećano učešće mladih osoba sa invaliditetom u promociji prava i jednakih mogućnosti. Konferenciji je prisustvovalo oko 60 učesnika, uživo i online putem ZOOM-a, predstavnika organizacija civilnog društva, organizacija osoba s invaliditetom iz cijele BiH, predstavnika institucija vlasti itd. Konferencija je bila prilika da o iskustvima i postignućima projekta govore svi koji su bili uključeni u njegovo kreiranje, tok i aktivnosti. Učesnici projekta, mlade osobe s invaliditetom i njihovi roditelji i članovi porodica, podijelili su svoja iskustva o pozitivnim promjenama koje su doživjeli u svojim životima. Također, svoja mišljenja su podijelili i trenerice i saradnici na projektu, predstavnici partnerskih organizacija iz Švedske i MyRight BiH, kao i neki od začetnika i ikona samostalnog života iz Srbije, Crne Gore, BiH, predstavnice medijskih kuća itd. Prisutnima se obratio i ministar za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona Esad Džidić koji je prisustvovao Konferenciji, a mediji su vrlo dobro popratili događaj. Učesnici su imali priliku pogledati i dokumentarni film „Živi samostalno, nisi sam“ koji je kreiran u okviru projekta a opisuje doživljaje i iskustva učesnika projekta.

SEMINAR “UKLJUČIVANJE INVALIDITETA U RODNE POLITIKE”

U okviru projekta “Invaliditet i seksualno i rodno zasnovano nasilje – građenje kapaciteta protiv seksualnog i rodno zasnovanog nasilja u Bosni Hercegovini, koji je finansiran od strane Radiohjalpen koji koordinira MyRight u BiH i Nepalu, 19. i 20. oktobra 2021. godine, u Neumu, održan je seminar na temu “Uključivanje invaliditeta u rodne politike”.

Projekat u partnerstvu realizuju Udruženje slijepih Kantona Sarajevo i Informativni centar za osobe sa invaliditetom “Lotos” iz Tuzle.

Na seminaru su prisustvovali predstavnici relevantnih institucija vlasti i predstavnici navedenih organizacija osoba s invaliditetom, kao i koordinatorica MyRight-a za Evropu Binasa Goralija.

Cilj seminara je bio razmjena znanja i iskustava i građenje kapaciteta u ovoj oblasti, izuzetno značajnoj za osobe sa invaliditetom.

STUDIJSKA POSJETA AKTIVA MLADIH KOALICIJE “ZAJEDNO SMO JAČI”

21. oktobra 2021. godine u prostorijama Informativnog centra za osobe sa invaliditetom "Lotos" iz Tuzle, održan je Sastanak Aktiva mladih osoba sa invaliditetom TK. Ovaj događaj je bio prilika da se mlade osobe sa invaliditetom susretnu sa mladima iz Koalicije OOSI HNŽ "Zajedno smo jači" iz Mostara koji su svoju posjetu Tuzli realizovali u sklopu Studijske posjete Aktiva mladih osoba sa invaliditetom.

Sastanku je prisustvovalo dvadesetak mladih osoba sa invaliditetom iz ove dvije koalicije.

Ovaj susret mladih je bio prilika da se razmijene iskustva o realizovanim aktivnostima, pozitivnim rezultatima, kao i budućim planovima i zajedničkoj saradnji. Mlade osobe sa invaliditetom iz Mostara su sa svojim vršnjacima podijelili iskustva koja oni imaju, a tiču se stanovanja uz podršku kao servisa podrške za nezavisni život osoba sa invaliditetom i koji se po različitim projektima realizuje u proteklih 11 godina a čija je daljnja realizacija upitna zbog nerazumijevanja vlasti za davanje podrške osobama sa invaliditetom i nastavak ovog programa.

Sastanak i Studijska posjeta su organizovani u okviru programa MyRight BiH za podršku radu koalicija 2020-2021 koje djeluju po programu podrške Ureda MyRight u BiH.

TRENING “SOCIJALNO PODUZETNIŠTVO ZA OSOBE S INVALIDITETOM”

U prostorijama Informativnog centra za osobe s invaliditetom „Lotos“ Tuzla održan je trening: „Socijalno poduzetništvo za osobe s invaliditetom“. Treningu su prisustvovale mlade osobe s invaliditetom a o ključnim segmentima poduzetništva su govorili Sandra Marković, Adnana Tursum, Anes Ćehović i Suvad Zahirović.

Učesnici su diskutovali o tome šta predstavlja poduzetništvo, te su se složili da to znači u najširem smislu životnu aktivnost s ciljem stvaranja neke promjene i vrijednosti. Mlade osobe s invaliditetom su imale priliku da čuju informacije i o finansijskoj podršci za zapošljavanje, samozapošljavanje i školovanje koju osobama s invaliditetom pruža Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom FBiH.

Podijeljena su mišljenja o tome šta mladi s invaliditetom poduzimaju i da li sebe vide kao poduzetnike, kako bi promijenili nešto u svojoj sredini. Zaključeno je da biti poduzetan predstavlja osnovni preduslov da osobe s invaliditetom mijenjaju svoje stanje i život. Također, prisutni su se složili da svi u životu stvaraju prilike, ili im se one pruže, ali da one nisu dovoljne bez našeg ličnog daljnjeg angažmana i doprinosa. Rečeno je da je strah od neuspjeha normalna pojava, da se treba usuditi pokušati ostvariti svoje ciljeve i činiti ono za što imamo interesa i sklonosti, uz građenje hrabrosti, što će dovesti do uspjeha. Događaj je realizovan u okviru projekta „Radom do ravnopravnosti osoba s invaliditetom“ kojeg I.C. „Lotos“ implementira uz finansijsku podršku Grada Tuzla. Cilj projekta je doprinijeti socijalnoj uključenosti, zaposlenosti i kvaliteti života osoba s invaliditetom.

Projektom se želi uticati na bolji položaj i kvalitet života osoba s invaliditetom, od njihove egzistencije, veće samostalnosti, podizanja svijesti javnosti o njihovim sposobnostima i pravima, kao i omogućavanje ravnopravnih mogućnosti za sve građane i građanke Grada Tuzla.

PEER SUPPORT ZA MLADE OSOBE S INVALIDITETOM I NJIHOVE RODITELJE

U ugostiteljskim objektima “Autor” i “Sezam” u Tuzli 08. novembra 2021. godine održani su peer support sastanci za mlade osobe s invaliditetom i njihove roditelje i članove porodica. Mladi su razgovarali o trenutnim aktuelnostima i izazovima s kojima se suočavaju u životu, i uticajima koje ima situacija sa koronavirusom na osobe s invaliditetom, kao i stresovima koje im prouzrokuju trenutni problemi s vremenskim nepogodama.

Razmijenjena su iskustva o planovima i idejama za zajednički budući rad s ciljem poboljšanja položaja osoba s invaliditetom u zajednici. Roditelji su razgovarali o mogućnostima zapošljavanja osoba s invaliditetom i podršci koju pruža Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom FBiH. Razmijenjeni su utisci o održanoj Konferenciji u okviru projekta “Jačanje kapaciteta za samostalan život osoba s invaliditetom u BiH” i učešću koje su na Konferenciji imali sami roditelji s ciljem predstavljanja iskustava iz projekta.

Projekat „Jačanje kapaciteta za samostalan život osoba sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini“ Informativni centar za osobe sa invaliditetom „Lotos“ Tuzla provodi u saradnji sa Centrom za samostalan život STIL iz Stockholma u okviru programa organizacije MyRight BiH.

DJEČAKA S INVALIDITETOM IZBACILI IZ KINA JER SE PREVIŠE SMIJAO

Dječaka s invaliditetom, majku i brata poslali van iz dvorane za vrijeme Dumba.

Otići u kino s malim djetetom ponekad može biti naporno i izazovno, a ako je to još i dijete s invaliditetom, govorimo o pravoj maloj pustolovini.

Toga je bila svjesna i Dženifer Dali (Jennifer Daly) koja je svog tri i po godine starog sina odlučila povesti da pogledaju crtani Dumbo. Džonatan (Jonathan) je inače dijete niskog rasta, i koristi kolica. Također, on još uvijek ne može govoriti, pa svoje osjećaje zna iskazati zvukovima, na primjer smijehom.

Ipak, taj smijeh "presudio" je malenom Džonatanu, njegovoj mami i bratu koji su se jednog petka poslijepodne zaputili u kino u okolini Čikaga. Uživali su u Dumbu i otprilike sat vremena od početka filma, Džonatan se počeo smijati jer mu se, kako kaže njegova majka, očito sviđala predstava.

Samo 10 minuta nakon, zaposleni iz kina im je saopštio da su dobili pritužbu zbog buke.

Dženifer Dali je komentarisala da postoji niz načina kako ljudima saopštiti takvo nešto. Možete to reći majci i zamoliti je da nešto preduzme ili je pak samo obavijestiti da je pritužba došla. Ali, Dženifer misli, zamoliti majku i dijete da napuste kino usred predstave i to dječje na kojoj se dijete smijalo, zaista nije pravi način.

- Nisam mogla vjerovati da me izbacuju, preplavio me je bijes. U svoje 43 godine nikada nisam izbačena iz kina - ispričala je Dali, dodajući da ju je osoblje takođe obavijestilo o filmovima prilagođenima djeci s invaliditetom i njihovim porodicama, za koje ne vrijede ovakva pravila o buci i tokom kojih se djeca mogu slobodno izraziti na bilo koji način.

- U tom trenutku mi nije bilo ni do čega. Morala sam spakovati Džonatana i drugog sina. Izabrala sam sjedišta pri vrhu, odmah do prolaza kako njegova kolica i boca s kiseonikom ne bi nikome smetali. Ipak mi je bilo teško, trajalo je vječnost, a osoblje me je požurivalo - požalila se Dali na Facebook stranici kina. Kaže, plakala je cijelo vrijeme, a iako su joj ponudili da se vrati u kino neki drugi dan, nije bila raspoložena.

- Znate li vi koliko je meni teško bilo spakovati njih dvojicu i dovesti ih ovamo? Takođe, radim puno radno vrijeme i nemam vremena
- kazala je osoblju kina.

Njezin post uskoro je postao viralan.

Nekome je telefon stalno zvonio, neko je svijetlio ekranom telefona po kinu, neki su pričali, ali mene ste izbacili. Ozbiljno?
- pojadala se Dženifer nadalje u svojem postu.

Mediji koji su prenijeli njenu priču obratili su se spomenutom kinu, tražeći objašnjenje, a dobili su odgovor kako su menadžeru kina za vrijeme predstave stigle "brojne pritužbe zbog buke koja nije prestajala".

Želimo svima omogućiti jednak doživljaj gledanja filma, a buka je to ometala.

Proizvoditi takvu buku za vrijeme filma nije dozvoljeno - stajalo je u izjavi koja je pristigla.

Dali je ipak objasnila da od kina ne želi nikakve kompenzacije, već samo da bolje istreniraju osoblje: da budu ljubazniji i da se malo stave u tuđu kožu prije nego što donesu zaključke iznenada.

Izvor: www.djecjaposla.com

AKO SI SREĆNA, NASMIJANA I IMAŠ POZITIVAN STAV, MOŽEŠ SE ZAPOSLITI

Keri Barnel je britanska glumica, autorka i TV voditeljka. Napisala je bajku o vili sa jednim krilom koju je potom igrala na pozorišnoj sceni. Iza sebe ima niz pozorišnih predstava i udarnih televizijskih emisija. Godine 2009. počela je da vodi dječije emisije na BBC-u, što je izazvalo burne reakcije roditelja: žalili su se da jednoruka voditeljka plaši decu. Uz podršku organizacija za prava osoba s invaliditetom, nastavila je da vodi dječije emisije narednih 8 godina. Keri je ujedno jedna od najprodavanijih autorki knjiga za djecu.

Keri Barnel o odrastanju sa invaliditetom, postajanju glumicom, stvaralačkim porivima i sopstvenom shvatanju uspjeha:

Razlog zašto sam rođena sa jednom rukom je misterija, i to ne jedna od onih koje moram da riješim. Kad sam bila mlađa, nisam mislila da imam invaliditet, niti da nešto nije u redu sa mnom. To je samo deo moje različitosti – mnoštvo ih je, a na ovu sam ponosna. Moja mama imala je sjajan stav o tome. Govorila je: – Hajde da to zanemarimo i da ne pretpostavljamo da problem postoji dok se ne pojavi. Moj invaliditet je prilično neuobičajen i prvenstveno je estetske prirode, pa mislim da se više radi o tome kako se drugi nose s tim, nego što meni stvara probleme. Nisam nikada izgubila ruku, ovo je jedino tijelo koje poznajem. Idem za svojim životom, gotovo nesvjesna toga. Ali drugi ljudi, ljudi bez invaliditeta, to osjećaju kao gubitak.

Dešava mi se da me prekinu ili zaustave da bi me intervjuisali o mojoj ruci. Kažu: – O, izgubila si ruku. Pomislim u sebi: – Nisam ništa izgubila, nisam ja tako nemarna. Naravno, teže mi je da uradim određene stvari, ali kako oduvek imam jednu ruku, našla sam načine da uradim bilo šta. Na primer, užasna mi je gnjavaža da zamijenim sijalicu, ali nikada ne pomislim: – O, bože, invaliditet znači da ne mogu da imam svjetlo! Nađem načina ili pitam nekoga da mi pomogne.

Počela sam da shvatam da imam invaliditet kad sam upisala školu drame, imala sam dvadesetak godina. Čim sam stigla, rekli su mi da sam glumica s invaliditetom. Što se mene tiče, ja sam glumica i imam jednu ruku, ali sam prvo i najvažnije: glumica.

Ali ljudi tvrde da sam glumica s invaliditetom. Imala sam slična iskustva kad sam tražila posao u prodavnicama, hotelima i pabovima. Često su me pitali: – Kako ćeš namjestiti krevet ili nositi piće? Radila sam u mnogim pabovima i barovima u Australiji, Mančesteru i Londonu. Samo je trebalo da naučim kako ću nešto da izvedem i da nađem način da se prilagodim. Tako da, često nije problem u samom invaliditetu, nego u onome kako ga drugi vide. Naučila sam jednu stvar: ako si srećna, nasmejana i imaš pozitivan stav, veća je verovatnoća da će te zaposliti.

Nekada sam nosila protezu, ali sam je mrzila, jer je bila teška, ružna i prevruća. Vrućina je bila najgori deo. Kao da mi je ruka neprekidno u sauni ili potopljena u lavu, čak i u hladnim danima. Ujedno je pravila smešne zvukove. Oznojena koža bi mi se prilepila za nju, pa kad treba da je skinem, zvučalo bi kao da sam prdnula. I smrdilo je. Jednostavno, sve je bilo loše. U to vrijeme, jedan lekar mi je rekao: – Ako ne budeš nosila ovu ruku, niko se neće družiti s tobom. Isprobala sam sve moguće vrste čudnih kuka, ruku, izuma. Do svoje devete godine odbacila sam sve to. Razumijem da nekim ljudima proteza može da izmeni život i pomogne u izgradnji samopouzdanja. Ali, nisam osećala da mi je to potrebno, osjećala sam se kao da treba da sakrijem protezu.

Kako zbog disleksije nisam naučila da čitam sve do devete godine, razvila sam komunikacione vještine i vještinu pričanja priča. Otkrila sam da s lakoćom pamtim stranice teksta nakon što sam ih samo jednom ili dvaput čula. To me je podstaklo da krenem na časove drame i bilo je neverovatno zabavno i ispunjavajuće. Bila sam okružena

brilijantnim ljudima i svi smo bili usmjereni na imaginaciju i kreativnu igru. Istovremeno je to značilo da mogu da upotrebim veštine koje sam razvila.
Oduvijek sam znala da pričam priče, a to je esencijalno za glumu, i volim tu božanstvenu avanturu stvaranja magičnog svijeta, pa je pisanje bio logičan korak. Zbog moje disleksije, mama mi je dugo čitala priče i volela sam Alisu u Zemlji čuda, Petra Pana, Hajdi. To su autori koji su me inspirisali. U odraslom dobu nisam prestala da čitam knjige za djecu. Sjajno je imati toliko priča i svjetova u koje se može pobeći. Ali najčešće su to bile ejbilističke verzije svijeta. U to vrijeme nisam doživljavala da sam po bilo čemu drugačija od Alise u Zemlji čuda, ali sam godinama kasnije shvatila da nema diverzivnosti u dječjim knjigama. Nije bilo likova sa invaliditetom koji su zli ili hladni, ili princeza i šampiona. To me je inspirisalo da kreiram likove u svojim knjigama.
Priče su vitalni deo detinjstva, proširuju nam imaginaciju, pomažu da razvijemo empatiju, daju nam nadu i podstiču opismenjavanje i učenje. Nevjerovatno je važno da svi budemo predstavljeni u pričama.
Rekla bih vam: nikad se nemojte predati, niti odustati, ali nemojte ni žrtvovati svoje mentalno zdravlje ili osjećaj za zabavu.
Ne treba davati prioritet radu naspram svega ostalog. Ako vas karijera ne usrećuje, nemojte davati prioritet uspjehu naspram ugodnog života. Ako ne radite, nema veze. To nije nužno odraz vas samih, nego industrije.
Ponekad sam znala da stanem na put sopstvenoj karijeri. Tako sam očajnički željela da budem glumica, da sam time stvarala nepotreban stres. Voljela bih da sam u to ušla mirnija, umesto što sam osjećala da moram da dokažem da pripadam tamo.

Izvor: disabilityhorizons.com

DOBITNIK NAGRADE ZA PRISTUPAČNOST GRADA ZA 2021.

Grad koji je osvojio Nagradu za pristupačnost grada za 2021. je Jönköping.
Jönköping je grad u Švedskoj.
Jönköping je osvojio Nagradu za pristupačnost grada jer naporno radi na tome da postane pristupačniji za ljude s invaliditetom i za sve ljude.
Na primjer, Jönköping je bio uspješan u sljedećem:
• promišljanju o pravima osoba s invaliditetom.
• osluškivanju osoba s invaliditetom i njihovih organizacija kada se donose odluke koje utiču na njihove živote.
• pomaganju osobama s invaliditetom i starijim osobama da se ne osjećaju isključenima u teškim vremenima bolesti COVID-19.
Uz to, Jönköping je uspostavio lokalnu Nagradu za pristupačnost grada za poduzeća i organizacije koje rade na tome da svoje usluge učine pristupačnima svim ljudima.
To je uistinu divna zamisao tamošnjih ljudi!
Jönköping je osvojio 150 000 eura kao dobitnik Nagrade za pristupačnost grada za 2021.
Drugoplasirani i trećeplasirani su:
• grad Bremerhaven u Njemačkoj osvojio je drugo mjesto i 120 000 eura,
• grad Gdynia u Poljskoj osvojio je treće mjesto i 80 000 eura.
Ove je godine dodijeljena i posebna nagrada za gradove koji su ostvarili uspjeh kako bi osobe s invaliditetom zaštitili od bolesti COVID-19.
Posebna nagrada u vezi s bolesti COVID-19 otišla je gradu Poznań u Poljskoj. Poznanj je osvojio nagradu jer je bio vrlo uspješan u omogućavanju pristupačne podrške i usluga osobama s invaliditetom za vrijeme bolesti COVID-19.
Sljedeća Nagrada za pristupačnost grada dodjeljivat će se 2022. godine.

ŽIVOT BEZ ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Oko 12% stanovništva u BiH nema pravo na besplatno zdravstveno osiguranje. Ljudi koji nisu stalno zaposleni, a nemaju mogućnost sami uplaćivati doprinose, imaju ograničen pristup zdravstvu.

Izabela Huseinović iz Sarajeva nije jedina koja nema pristup javnoj zdravstvenoj zaštiti – oko 12% stanovništva u BiH nema pravo na besplatno zdravstveno osiguranje. Ljudi koji nisu stalno zaposleni, a nemaju mogućnost sami uplaćivati doprinose imaju ograničen pristup zdravstvu, čime su im ugrožena osnovna ljudska prava.

Zakonodavni okvir u Bosni i Hercegovini u oblasti zdravstvenog osiguranja još uvijek nije harmonizovan sa međunarodnim ratifikovanim ugovorima, pa na prostoru BiH, a posebno Federacije BiH, postoji neujednačena zakonska regulativa po pitanju pristupa pravu na obavezno zdravstveno osiguranje za najranjivije kategorije društva.

Ingrid Halbritter, voditeljica programa „Zdravstveno osiguranje za sve“ iz njemačke organizacije Pharos, napominje da su lica u stanju socijalne potrebe, redovni studenti stariji od 26 godina i djeca uzrasta od 6-15 godina koja ne pohađaju obrazovni proces, najugroženije grupe stanovništva koje u većem dijelu Federacije BiH nemaju pristup obaveznom zdravstvenom osiguranju.

“Prvenstveno se radi o licima koja žive u ekstremno teškim ekonomskim uslovima, bez zaposlenja i bez ikakvih stalnih prihoda za život, a koja su izložena visokom riziku od oboljevanja. U tu grupu spadaju i djeca koja su žrtve zanemarivanja, zlostavljanja, zloupotrebe i eksploatacije, ili djeca sa invaliditetom odnosno teškim hroničnim oboljenjima koja upravo iz tog razloga nisu nikada išla, ili su prijevremeno napustila obrazovni proces”, kaže Halbritter.

Mirsada Bajramović, direktorica Udruženja "Zemlja djece" iz Tuzle, takođe radi na implementaciji Zakona o zdravstvenom osiguranju, kojim bi se svim građanima omogućilo besplatno liječenje. Tvrdi da je velikom broju populacije sa kojima članice Mreže rade, poput romske populacije, nezaposlenih trudnica i porodilja, ili djece koja ne pohađaju obrazovanje, pristup zdravstvenoj zaštiti ograničen, odnosno, uslovljen plaćanjem troškova liječenja koje oni, zbog ekonomske situacije u kojoj se nalaze, nisu u stanju da podnesu.

„Na terenu imamo situacije u kojima jedna trudnica nikada nije mogla do ode na ginekološki pregled jer nije zdravstveno osigurana, a nema novca da isti plati u privatnoj praksi. Ili, da se trudnici u četvrtom mjesecu trudnoće,

čiji se eho djeteta ne čuje i koja je životno ugrožena, odbije da pruži hitna medicinska intervencija u javnoj zdravstvenoj ustanovi dok unaprijed ne plati tu intervenciju, ili da dijete kojem je dijagnosticirano određeno oboljenje nema pristup lijekovima sa esencijalne liste jer nema status osiguranog lica. To su stvari koje jednom društvu ne smiju da se dešavaju, a nama se to vrlo često dešava“, smatra Bajramović.

Prema posljednjem izvještaju koje je Mreža nevladinih organizacija radila 2019. godine, u sedam od ukupno 10 kantona u Federaciji BiH, krši se pravo na obavezno zdravstveno osiguranje za sva lica u stanju socijalne potrebe.

“Najveći problem predstavlja neharmonizovanost propisa između kantona kojima se reguliše obavezno zdravstveno osiguranje za socijalno ugrožena lica.

Međutim, smatram da mnogo veći problem predstavlja nezainteresovanost ljudi u institucijama da ovu stvar promjene, ali i neznanje u ovoj oblasti onih koji rade na ovim pitanjima”, smatra Mujo Fafulić iz Centra za podršku Roma „Romalen“ Kakanj.

RJEŠENJA SU MOGUĆA

Da su zagovaračke aktivnosti Mreže nevladinih organizacija uspjele u svom cilju, bar u jednom dijelu Federacije BiH, pokazuju podaci iz Tuzlanskog kantona gdje je skoro 100 posto ljudi zdravstveno osigurano i gdje svako ima pravo na besplatno liječenje.

„U svim jedinicama lokalne samouprave uspjeli smo da obezbijedimo sredstva u lokalnim budžetima za ove namjene. Jedini kriterij za sticanje statusa osiguranog lica jeste stanje socijalne potrebe koje utvrđuje nadležni centar za socijalni rad. U toku prvih šest mjeseci 2021. godine imali smo skoro 1.000 novih osiguranika, što znači da smo za 1.000 ljudi obezbijedili mogućnost da besplatno idu kod ljekara. Smatram da je to velika stvar”, tvrdi Muradif Šarić iz Zavoda za javno zdravstvo Tuzlaskog kantona.

Drugi pozitivni primjer je Bosansko-podrinjski kanton Goražde koji je pristup ostvarivanju prava na obavezno zdravstveno osiguranje za lica u stanju socijalne potrebe učinio transparentnijim. Naime, na početku svake kalendarske godine resorno ministarstvo, u skladu sa Odlukom Vlade BPK Goražde, objavljuje javni poziv za podnošenje zahtjeva za ostvarivanje prava na obavezno zdravstveno osiguranje lica koja to pravo ne mogu ostvariti po drugom osnovu. Javni poziv je otvoren tokom cijele godine.

Posavski kanton je otišao korak dalje, na način da je 2019. godine pravo na zdravstveno osiguranje za lica u stanju socijalne potrebe prepoznao u kantonalnom Zakonu o socijalnoj zaštiti. Prema ovom Zakonu pravo na zdravstveno osiguranje imaju lica u stanju socijalne potrebe, kojima je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik zdravstvene zaštite, ukoliko to pravo ne mogu ostvariti po drugom osnovu. U Budžetu Posavskog kantona osigurana su sredstva za ostvarivanje ovog prava.

“Nadležne institucije u većini kantona, prije svega, ministarstava za pitanja socijalne zaštite i kantonalni zavodi za zdravstveno osiguranje, ozbiljno ne shvataju ovaj problem i nažalost nerijetko odgovornost za nemogućnost sticanja statusa samostalnog osiguranika za lica u stanju socijalne potrebe prebacuju na ugrožene kategorije. U suštini, prisutno je veliko nerazumijevanje nadležnih institucija po ovom pitanju. Ipak, treba istaći pozitivne primjere, poput Kantona Sarajevo i Zeničko-dobojskog kantona, koji su u prethodnom periodu pozitivno reagovali na inicijative Mreže”, ističe Mirsada Bajramović iz Udruženja "Djeca zemlje" iz Tuzle.

Tako je Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo u nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj zaštiti, prihvatio prijedlog Mreže za ukidanjem kriterija za ostvarivanja prava na zdravstveno osiguranje za lica koja su to pravo izgubila zbog neredovnog javljanja na evidenciju službe za zapošljavanje.

Također i Zavod zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona se pozitivno očitovao po inicijativi Mreže, te u svom Mišljenju, upućenom Skupštini zauzeo stav da djeca do 18 godina imaju bezuslovan pristup zdravstvenom osiguranju.

“Put je i dalje dug i ima još uvijek posla oko implementacije. Mislim da civilni sektor u BiH ima snagu da izgura ovo pitanje i da svakom građaninu ove zemlje omogući da se osjeća sigurno i zaštićeno, onda kad mu je to najviše potrebno, kad je bolestan”, tvrdi Ingrid Halbritter.

Pored poštovanja ljudskih prava i pravne sigurnosti, pravo na zdravstveno osiguranje za sve osobe unaprijedilo bi zdravlje svih građana, naročito kod osoba u stanju socijalne potrebe i onih sa hroničnim oboljenjima. Također, to bi i za društvo bilo finansijski isplativo, jer bi svi imali pravo da kod prvih simptoma bolesti zatraže ljekarsku pomoć, a ne bi radili to kada se bolest razvije i dobije karakter hroničnog oboljenja, kada su troškovi liječenja puno veći i padaju na teret budžetskih sredstava.

Izvor: diskriminacija.ba

SVESTRANI MLADIĆ S DOWN SINDROMOM POSTAO VODITELJ POPULARNE DJEČJE TV EMISIJE

U svojim javnim istupima George Webster s golemim ponosom ukazuje da je neovisan i sposoban ostvariti svoje snove. On je glumac, plesač, voditelj i animator, uglavnom čudo od mladića. Odaziva se na ime George Webster, ima 20 godina i osoba je s Down sindromom. BBC je prošli tjedan najavio angažiranje upravo Georga kao jednog od voditelja koji će se priključiti timu ‘CBeebies House’, emisije namijenjene djeci - uz veliki pljesak gledatelja. U svojim javnim istupima s golemim ponosom ukazuje da je neovisan i sposoban ostvariti svoje snove.

- Tako sam ponosan i jako sam uzbuđen što počinjem. To je moj novi početak, veseli me upoznavanje novih ljudi, a posebno susret s Dodgeom. To je jednostavno nevjerojatno - rekao je George o svojoj novoj ulozi.

Dodge je uzgred maskota psa emisije ‘CBeebies House’ i iznimno je popularan među klincima. Pažnju producenata rečene emisije Webster je izazvao svojim uvjerljivim nastupom u videu BBC-ja ‘Pet mitova o Down sindromu’ ranije ove godine. Producenti su ga pozvali na probno snimanje, a on je izvodeći pjesmu o sebi, plešući i pjevajući s voditeljicom Rebeccom Keatley te praveći smoothie istog trenutka dobio angažman.

- Zovem se George jer sam to ja. Ne Down’s George. Imam nevjerojatan život - dodao je Webster.

Mnogi su gledatelji izrazili svoje uzbuđenje viješću da se Webster pridružio dječjem TV kanalu, a posebno roditelji djece s Down sindromom.

Primjerice, jedan je roditelj na Twitteru napisao: "Fantastičan je. Imam petogodišnjeg Georgea s Down sindromom i ovaj sjajni momak uljepšao nam je dan."

Webster je tek jedan od onih ilustrativnih primjera koliko je zdrav i pozitivan duh nadmoćan nad bilo kakvim ograničenjima, bilo tjelesnim ili intelektualnim. Samo naprijed George, držimo ti palčeve!

Izvor: in-portal.hr

SLAVNI DIZAJNER STEVE MADDEN PONOVNO STVARA OBUĆU ZA DJECU

Danielle McCoy, jedna od direktorica u kompaniji Steve Madden, napominje kako je razvoj tzv. adaptivne obuće krenuo još u 2019. godini, te da ne namjeravaju odustati.

Steve Madden jedan je od najglasovitijih svjetskih dizajnera, ujedno i tvorac istoimene tvrtke koja je osvojila 'srce i dušu' svekolike svjetske javnosti.

Veliki izbor tenisica, počevši od čizama do tenisica, dio je ove jesenske sezone Stevea Maddena za djecu s teškoćama u razvoju, ali i tinejdžere, nova je politika njegove tvrtke.

Steve Madden tako postaje član proizvođača obuće - poput Stride Rite, Ugg i Nike - te se grana u prilagodljivo područje za djecu i tinejdžere s invaliditetom.

Za jesenski asortiman, korporacija je spomenula da je šest njezinih proizvoda dorađeno s opcijama kao što su ekstra dugačak čičak, patentni zatvarači s jezičcima, elastične vezice, odvojivi ulošci i potplati s namjerom da se prilagodi prilično velikom broju djece i tinejdžera s teškoćama u razvoju.

Danielle McCoy, jedna od direktorica u rečenoj kompaniji, napominje kako je razvoj tzv. adaptivne obuće krenuo još u 2019. godini, te da ne namjeravaju odustati.

- Ekipa Steve Madden Children prisustvovala je godišnjoj prezentaciji u stilu Runway of Goals i iz prve ruke čula od mladih s invaliditetom o tome kako žele obući identične tenisice i odjeću kao i njihovi prijatelji bez invaliditeta, ali ne mogu naći adekvatne - rekla je McCoy.

Pokazalo se da Steve Madden ima mogućnost ne samo popuniti značajnu rupu na tržištu, već i dodatno stvoriti svijet u kojem osobe s invaliditetom imaju mogućnost identificirati se stilom obuvanja.

McCoy je spomenula da je Steve Madden surađivao sa Zapposom - koji uključuje kolekciju prilagodljivih tenisica i odjeće - kako bi proveo testiranje s ciljem određivanja metoda prilagođavanja postojećih vrsta obuće.

Prilagodljiva linija Steve Madden Children dostupna je putem web stranice tvrtke uz Zappos, Amazon, Dillard's, Nordstrom i nekoliko manjih trgovina.

SAMOHRANI TATA POSVOJIO BOLESNO DIJETE I ODGOJIO OLIMPIJSKOG PRVAKA

Jerry Windle, stalno je govorio ljudima da nikada neće biti otac. Jedva da je vjerovao sebi da će ikada postati tata, ali jednog dana njegov se život potpuno promijenio. Njegovo roditeljsko putovanje čini se kao da je bajka zaživjela i to je dokaz da milosrdno srce može dobiti svaku bitku.

1. SVE JE POČELO PRIČOM IZ ČASOPISA

Jerry Windle se borio za usvajanje u SAD-u i jednog dana uočio je priču iz časopisa koja opisuje život siročadi u Kambodži.

Nije oklijevao ni trenutka kontaktirati kambodžanske dužnosnike i uskoro je primio vijesti koje su mu promijenile život. U Junu 2000. godine Jerry je požurio u Phnom Penh u Kambodži, gdje je njegov budući sin Jordan živio u sirotištu otkako su mu umrli biološki roditelji. Dijete je patilo od pothranjenosti, šuga i teških infekcija. Jerry ga je odveo kući na Floridu, njegovao ga i vraćao nazad u zdravlje i odmah postao njegov otac.

2. NOVA OBITELJ OD POČETKA SE SUSRELA S BROJNIM IZAZOVIMA

Budući da su se zajedno vratili u SAD, postojale su brojne prepreke za novu obitelj. Jordan je imao mnogo zdravstvenih problema, bio je iscrpljen i slab, a komunicirao je s Jerryjem znakovnim jezikom prije nego što je naučio Engleski.

U tom trenutku Jordan je imao 2 godine. Njegov otac nije znao hoće li živjeti ili umrijeti. Ali obećao je da će učiniti sve što može kako njegov novi sin više nikada ne bi morao patiti. Već je bilo toliko ljubavi koja je osvojila svaku barijeru.

3. OGROMNA OLIMPIJSKA KARIJERA POČELA JE SLUČAJNO

Jordanovi olimpijski snovi započeli su sa 7 godina. Privukao je pažnju Tima O'Briena, sina poznatog ronilačkog trenera Rona O'Briena, u ronilačkom kampu. Tada je Jordan ušao u poseban program ronjenja i počeo ostvarivati svoje prve uspjehe. Također je u to vrijeme upoznao osvajača zlatne olimpijske medalje i LGBT aktivista Grega Louganisa. Čak su ga zvali i "Mali Louganis". Nakon 3 olimpijska iskušenja – prvo u dobi od 13 godina, zatim u dobi od 16 godina – Jordan je ostvario svoj san od 15 godina i kvalificirao se za natjecanje na muškoj platformi.

4. OTAC I SIN SU IMALI NAJJAČU VEZU KROZ GODINE

Danas će Jordan konkurirati za SAD na Olimpijskim igrama – a u srcu će predstavljati i Kambodžu. Nedavno je istetovirao kambodžansku zastavu na ruci kako bi je ljudi mogli vidjeti kada zaroni. Otac i sin proslavili su svoju priču u dječjoj knjizi 2011. godine. Knjiga pod nazivom An Orphan No More: The True Story of a Boy, govori o pijetlu kojem su druge životinje rekle da ne može biti otac bez kokoši. Jednog dana, nabasao je na jaje koje nitko ne želi. Ono što se izleže je pače, ali unatoč njihovom drugačijem izgledu, oni će dokazati da "tamo gdje postoji ljubav, postoji obitelj".

ŠARENA

ANTENA

Kaže jedan Crnogorac drugom:
- Danas sam radio!
A drugi će na to:
- Ma nemoj, a gdje ti je antena?

POLICAJAC

Zaustavi policajac vozača, te mu kaže:
- Da li znate da ne smijete psa voziti na prednjem sjedalu?
- Ali to je plišani pas! - odgovara vozač.
- Pasmina nije bitna.

NOVA GODINA

Slavio čovjek Novu godinu pa čuo kako komšija puca iz puške…
Dođe do njega i zamoli ga da i ispred njegove kuće opali 2-3 metka.
Nakon nekog vremena stvarno dođe komšija,
ispuca 3 metka u vazduh i ode, a čovjek kaže deci:
- Deco, kuku ubiše Deda Mraza, nema poklona ove godine.

NIJE FER

- Druže, ovaj život nije fer
- Zašto?
- Kad god upoznam neku zgodnu ženu, ili je ona udata, ili sam ja oženjen.

OPOMENA

Danas su mi poslali pismo iz banke i piše:
"Posljednja opomena".
Napokon će me pustiti na miru.

SIRENA

- Majstore, koliko košta nova kočnica?
- Oko 200 eura.
- Ništa onda, samo mi pojačaj sirenu.

DRAGI PRIJATELJI I POSLOVNI SARADNICI
SRETNE PREDSTOJEĆE PRAZNIKE
I USPJEŠNU NOVU 2022. GODINU,
ŽELI VAM INFORMATIVNI CENTAR ZA
OSOBE SA INVALIDITETOM "LOTOS" TUZLA!

I. C. "Lotos"